

Varhaiskasvatuksen ajankohtaiskatsaus

Dekaanien ja yliopistojen opettajankoulutus-
yksiköiden johtajien kokous 21.3.2018

Tarja Kahiluoto, neuvotteleva virkamies

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Luonnos esitykseksi varhaiskasvatuslaiksi

- Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuslaiksi ollut lausunnoilla 6.2. – 18.3.2018
- Lausuntoja pyydetty 107 taholta
- Lausuntoja saatu 96 taholta Lausuntopalvelun kautta, lisäksi lausunnon on toimittanut x taho
- Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle huhtikuussa 2018
- Voimaantulo esitetty 1.8.2018 - Huom! § 31 ja 37 voimaantulo vasta 1.1.2030 ja 70 § vaiheittainen voimaantulo

Uusi varhaiskasvatuslaki

- **Uusi varhaiskasvatuslaki** ->kumoo nykyisen varhaiskasvatuslain ja päivähoitoasetuksen.
 - Useassa eri sosiaalihuollon laissa olevat säännökset kootaan varhaiskasvatuslakiin.
 - Lain ajantasaistaminen ja selkeyttäminen välttämätöntä.
 - Säännösten soveltaminen ja oikeuksien selvittäminen helpottuu.
- Asiakkaan oikeudet eivät heikkene.
Oikeus varhaiskasvatukseen ei muutu.

Uusi varhaiskasvatustalaki

- Varhaiskasvatuksen toimintamuodot: päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja **avoin varhaiskasvatustoiminta**.
- **Tiedon siirto** päiväkodin, viranomaisten ja kodin välillä helpottuu.
- Lain **ohjausvaikutus paranee** – laki ajanmukaistuu, selkiytyy ja tarkentuu käsitteellisesti.
- Eesitys pyrittiin laatimaan siten, että säädösmuutokset selkiyttävät lakisääteisiä velvoitteita, mutta **eivät luo uusia velvollisuuksia** kunnille ja muille järjestäjille.
 - Henkilöstörakenteen muuttamisella ja tietovarannon käyttöönottamisella vaikutuksia, jotka on arvioitu erikseen.

Erityisesti yliopistokenttää koskettavia muutosehdotuksia

Monialainen yhteistyö ja kehittäminen, 7 §

- Kunnan on varhaiskasvatusta järjestäessään toimittava yhteistyössä opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista, sosiaalihuollosta, lastensuojelusta, neuvolatoiminnasta ja muusta terveydenhuollosta vastaavien sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa.
- Varhaiskasvatuksen järjestäjän on tarpeen mukaan toimittava yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavien tahojen kanssa lapsen tarvitseman tuen ja palvelujen kokonaisuuden arvioimiseksi, suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi.
- **Varhaiskasvatuksen järjestäjä voi kehittää toimintaansa yhteistyössä kuntien ja muiden varhaiskasvatuksen järjestäjien, korkeakoulujen, oppilaitosten, tutkimuslaitosten sekä järjestöjen kanssa.**

Henkilöstön uudet tehtävänimikkeet ja kelpoisuudet

Varhaiskasvatuksen opettaja

- **Kasvatustieteen kandidaatti**, (johon sisältyy varhaiskasvatuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot)

Varhaiskasvatuksen sosionomi

- Sosiaali- ja terveystieteiden **amk-tutkinto** (johon sisältyvät varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet vähintään 60 op opinnot)

Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

- Kasvatus- ja ohjausalan **perustutkinto**
- Soveltuva sosiaali- ja terveystieteiden **perustutkinto** tai muu vastaava soveltuva tutkinto (tarkemmin asetuksella)

Päiväkodin johtaja

- **Kasvatustieteen maisteri**, (johon sisältyy varhaiskasvatuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot)

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja

- Opettajan kelpoisuus + erityisopetuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot

Perhepäivähoitaja

- Ammattitutkinto tai muu alalle soveltuva koulutus

lisäksi mahdollisuus täydentää opintoja -> kelpoisuus

Päiväkodin johtajan kelpoisuus

- Päiväkodin johtajan kelpoisuusvaatimus olisi vuodesta 2030 lähtien **kasvatustieteen maisterin tutkinto**, johon sisältyy varhaiskasvatuksen tehtäviin ammatillisia antavat opinnot tai jota on täydennetty mainitulla koulutuksella sekä riittävä johtamistaito.
- Nykyisin kelpoiset päiväkodinjohtajat (sekä kandi- että sosionomitaustaiset) säilyttävät kelpoisuutensa ja ovat kelpoisia toimimaan edelleen päiväkodin johtajina myös vuoden 2030 jälkeen.
- Kunnan varhaiskasvatuksen hallinnollisten johtotehtävien osalta ei enää säädettäisi kelpoisuusvaatimuksista varhaiskasvatuslaissa. Tämä vastaa käytäntöä kunnan muilla toimialoilla.
- Johtajuuteen tarvitaan koulutusta!!!! vrt. rehtoreiden koulutus

Nykyiset kelpoisuudet säilyvät

- Lain tullessa voimaan opettajien, sosionomien, lastenhoitajien sekä johtajien **kelpoisuudet nykyisiin ja vastaaviin tehtäviin säilyvät.**
- Kelpoisuuden saavuttavat myös ne henkilöt, jotka on hyväksytty opiskelemaan alaa, tai aloittavat korkeakouluopinnot vuoden kuluessa lain voimaantulosta kuitenkin niin, että korkeakouluopinnot tulee saattaa loppuun 31.7.2023 mennessä ja toisen asteen opinnot 31.12.2021 mennessä.
- Esimerkiksi lain voimaantullessa kelpoiset sosionomitaustaiset lastentarhanopettajat ovat kelpoisia toimimaan myös varhaiskasvatuksen opettajina.

Päiväkodin moniammatillinen henkilöstörakenne kehittyy

- **Lain tullessa voimaan:** Kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä **vähintään kolmanneksella** tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus ja muilla vähintään lastenhoitajan kelpoisuus. (Kyseessä tekninen tarkistus, nyk. sanamuoto *joka kolmannella*)
- **Vuoden 2030 alusta:** Kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä **vähintään kahdella kolmasosalla** tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, **josta vähintään puolella** varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. (*ns. joustava 1 + 1 + 1 -malli*)

Täydennyskoulutus, 39 §

- Varhaiskasvatuspalveluiden järjestäjän on huolehdittava siitä, että varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu riittävästi ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään täydennyskoulutukseen. Täydennyskoulutuksen toteutumista ja vaikuttavuutta on seurattava ja arvioitava.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä täydennyskoulutuksen sisällöstä, määrästä, järjestämisestä, seurannasta ja arvioinnista.

Kentän toimijoiden toive korkeakouluille

- Tutkintotodistukseen tulee kirjata selkeästi kaikki varhaiskasvatuksen opinnot ja niiden laajuus!! -> kelpoisuuden määrittely
- Kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneiden koulutusmäärien pysyvä nostaminen riittävälle tasolle!
- Tutkintojen täydentämisen mahdollistavat opinnot
- Johtajuuden tueksi luotu opintokokonaisuus

Yliopistojen lastentarhanopettajakoulutuksesta

- Vuoden 2017 lastentarhanopettajakoulutuksen aloituspaikkamäärä oli 658.
- Hallituksen julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2018 – 2021 varatun 28 miljoonan euron määrärahan turvin lastentarhanopettajakoulutuksen aloituspaikkoja lisätään tuhannella uudella paikalla.
- Aloituspaikkamäärät olisivat yliopistoilta saadun tiedon mukaan 858 paikkaa sekä vuonna 2018 että 2019 ja 958 paikkaa vuosina 2020 ja 2021.
- Yhteensä vuosien 2017 – 2021 aikana yliopistollisia lastentarhanopettajakoulutuksen aloituspaikkoja olisi siis 4290.
- Esityksen mukaan vuonna 2030 tutkinnon suorittaneita olisi alalla noin 9050.

Opettajakoulutuksen kehittämisohjelman erityisavustus

- Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman erityisavustushaku 16.3.– 20.4.2018.
- Tavoitteena on tukea varhaiskasvatuksen kehittämistä, lukiouudistusta ja lukio-opettajien pedagogista osaamista.
- Muina painopistealueina haussa ovat johtaminen, opettajien arviointiosaaminen, kielten opetuksen ja opettajankoulutuksen kehittäminen sekä maahanmuuttajataustaisten opettajien koulutuksen kehittäminen. Lisäksi hakemuksia toivotaan vapaan sivistystyön sekä muun aikuiskoulutuksen kehittämistä tukevaan opettajankoulutukseen.
- Haettavana 12 milj. euroa
- http://minedu.fi/avustukset/avustus/-/asset_publisher/%20korkeakoulujen-opettajankoulutuksen-kehittamishankke-2